

HØRINGSUTTALELSE

Dato: 06.01.2011

Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Til Kunnskapsdepartementet
Fra Utdanningsdirektør Trond Johnsen
Kopi
Antall vedlegg
Arkivref 2010/6574
Sak Høring om endringer i opplæringslov og privatskolelov – kompetanseregler m.m.

Fylkesmannen i Oppland viser til høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet om forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov datert 20.10.2010. Vi har følgende kommentarer til forslagene.

1. Kompetansekrav for undervisning

Fylkesmannen i Oppland støtter den overordnede intensjonen og det langsiktige perspektivet som denne lovendringen har. På generelt grunnlag slutter vi oss til forslaget som presenteres i høringsnotatet.

Vi ønsker riktignok å reise noen spørsmål og problemstillinger som er aktuelle i Oppland spesielt og i skolesektoren generelt.

Det er krevende for skoler i Oppland å skaffe kvalifisert personale selv med dagens kompetansekrav. Tall hentet fra GSI for skoleåret 2009/2010, viser at Opplandsskolene ligger noe over landsgjennomsnittet når det gjelder andel undervisningspersonale uten godkjent utdanning. Andelen er stigende, og i noen av fylkets kommuner og regioner er den spesielt høy. Vi frykter derfor at det blir vanskelig for flere av skolene i fylket å etterleve kompetansekrav for undervisning.

Denne bekymringen har delvis rot i at Oppland, som landets eneste fylke, ikke har lærerutdanning. Et underdimensjonert lærerutdanningstilbud kan forklare noe av den allerede høye andelen personale uten godkjent utdanning som vi ser i enkelte av fylkets regioner. Det er god grunn til å tro at ansatte i Opplandsskoler som mangler fag eller PPU for å få godkjent lærerutdanning, i større grad ville fullført lærerutdanningen hvis de hadde en mulighet for å gjøre dette i nærheten av der de bor og arbeider.

I Oppland fylke er det også mange små skoler. Noen av disse vil bli unntatt fra kravet, og flere andre vil trolig måtte gjøre stadige unntak på grunn av små lærerstaber og høy andel personale uten godkjent utdanning. Med dette lovforslaget vil det kunne bli mindre attraktivt for fremtidige lærere å søke jobb nettopp ved disse skolene. For det første vil nyutdannede sannsynligvis i større grad settes til å undervise i fag de ikke har utdanning i, enn ved større skoler i mer sentrale strøk. Mindre samsvar mellom utdanning og undervisning enn ved andre skoler kan gjøre skolene mindre attraktive som arbeidsgivere, noe som igjen vil kunne svekke det profesjonelle fagmiljøet og undervisningstilbudet ved skolene. I ytterste konsekvens kan dette gi dårligere undervisningskvalitet ved enkelte skoler og i verste fall et uforsvarlig skoletilbud til flere av fylkets barn og ungdommer.

Med denne lovendringen kan det også umiddelbart bli enda vanskeligere for nyutdannede å få fast relevant heltidsjobb i og med det vil bli klare restriksjoner på hvilke undervisningsoppgaver kandidatene vil kunne få. I NIFU Step-rapporten *Fra lærerutdanning til skole* kommer det fram at kun

22 prosent av nyutdannede allmennlærere i 2009 fikk fast relevant heltidsjobb etter endt studium. Dette er dermed allerede et utbredt problem.

Kravene om formalkompetanse i grunnskolen er knyttet til norsk/samisk, matematikk og engelsk. Fylkesmannen stiller seg bak vurderingen av at grunnleggende ferdigheter er viktig å prioritere. Vi setter imidlertid spørsmålsteget ved om ikke denne prioriteringen kan tenkes å svekke stillingen til fag som ikke omfattes av kompetansekrav. Hvis det foreslåtte kravet innføres, bør departementet se nærmere på hvorvidt myndighetene i større grad også bør støtte oppunder kompetansen til lærere som underviser i andre fag enn de som berøres av forslaget.

Fylkesmannen i Oppland synes i utgangspunktet det er betenkelig at midlertidig ansatte skal unntas fra kravet om relevant formalkompetanse i og med at kravet skal gjelde for lærere med fullført profesjonsutdanning. Det innebærer i så fall at det etter loven blir riktigere å benytte en ansatt uten godkjent utdanning enn en ferdigutdannet lærer i tilfeller hvor skolen uansett ikke kan etterleve kompetansekrav for undervisning. Vi er imidlertid enige i at loven må ta hensyn til at skolene trenger en viss grad at fleksibilitet når de skal disponere lærerkraftene.

Hvis kompetansekrav for undervisning skal gjelde for hele skoleløpet, støtter Fylkesmannen i Oppland departementets vurdering av at kravet kan innføres i videregående skole med virkning fra 2012.

2. Fylkeskommunalt norsk videregående tilbud i utlandet

Fylkesmannen i Oppland støtter departementets forslag.

3. Rett til utvidet opplæringsstid i private videregående skoler

Fylkesmannen i Oppland støtter departementets forslag. Dette er en fornuftig endring som er helt i tråd med "Ny GIV"-satsingen.

4. Politiattest

Fylkesmannen i Oppland støtter departementets forslag om at det ikke er nødvendig å fjerne eller utvide det eksisterende yrkesforbudet i opplæringsloven med hensyn til de som søker arbeid i videregående opplæring. Vi mener at hensynet til elever i videregående opplæring blir tilstrekkelig ivare tatt ved at skolene kan foreta en konkret og opplyst vurdering i hver enkelt ansettelsessak. Vi ser positivt på at det også vil bli mulig å innhente informasjon om alvorlige narkotika- og voldsforbrytelser ved ansettelser i både grunnskole og videregående opplæring.

Departementet mener det ikke bør stilles krav til botid i Norge for arbeidssøkere som ikke kan fremlegge politiattest fra Norge. Fylkesmannen i Oppland synes dette er noe problematisk fordi barns og unges sikkerhet prinsipielt alltid skal ha høyeste prioritet.

Fylkesmannen i Oppland støtter forslaget om å utvide kravet om politiattest til også å gjelde "skolelignende aktivitetstilbud" i regi av kommune/fylkeskommune, men mener lovverket må trekke opp en fornuftig grense mellom de som innehar en profesjonell eller assisterende rolle i aktivitetstilbudet, og foreldre eller andre pårørende som er i kontakt med barna i forbindelse med tilbudet.

5. Oppdateringer i tilsynsbestemmelsen som følge av generell gjennomgang av særlovshjemler for statlig tilsyn med kommunene

Fylkesmannen i Oppland støtter departementets forslag.